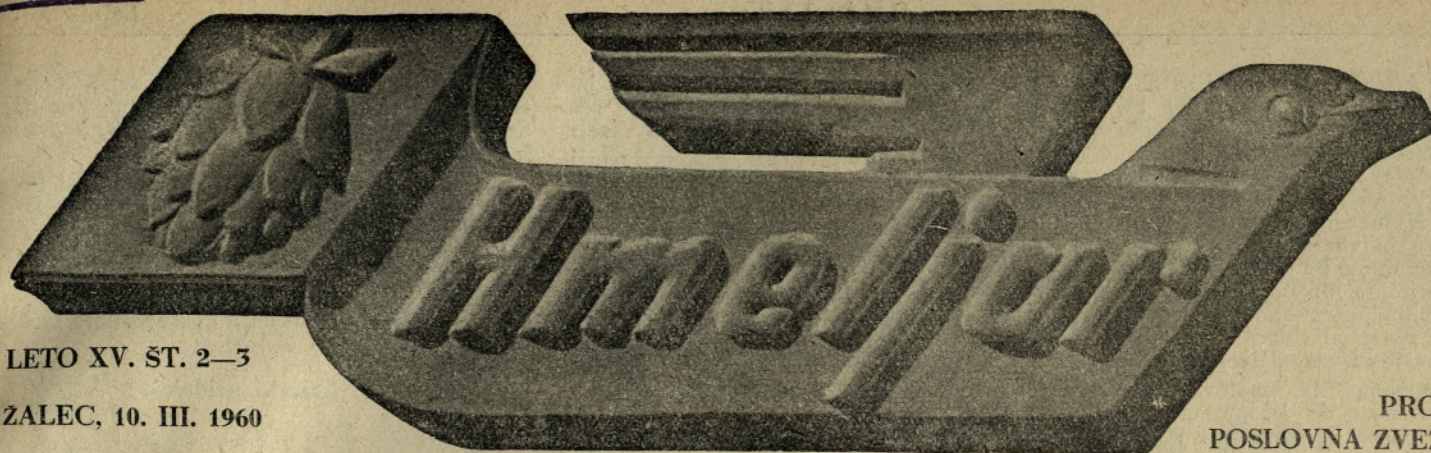

Pomlad pa je vendarle - pomlad!

Resda so začetek novega proizvodnega leta 1960 prepletili nekateri nenavadni in celo grozljivi dogodki ter naključja, skratka, da so se na pragu leta 1960 zvrstile zares nekatere nepričakovane stvari, kar hkrati pomeni, da so človeku v kmetijski proizvodnji na sploh za zdaj nekolikanjce zameglile razgledanost in zamajale odločnost, ki sta neogibni pri prvih korakih na polja in pri prvih pripravljalnih delih, pa že vendarle moremo reči, da se nebo zlagoma le jasni!

In, če je nebo jasno, pomeni za poljedelstvo, da je treba zadati minulosti smrtni udarec in pomladi odpreti vrata na stežaj!

Pomlad pa pomeni, da ne kaže več za pravljati dragocenega časa za razmišljanja in le za okvirna načrtovanja, marveč, da je neusmiljeno treba strniti v zavest, ki bo odločala med delom, vse sklepe minulega zimskega obdobja!

★

Ni in sploh ne more biti dober kmetovalec, kdor ni spoznal in sprejel smernic za splošen gospodarski razvoj v letu 1960!

Za osvežitev le nekaj temeljnih smotrov in nalog **družbenega plana** okraja Celje za leto 1960!

Upoštevati je treba gospodarsko-politične naloge perspektivnega plana razvoja gospodarstva celjskega okraja za dobo 1956—1961 in dosedanje uspehe na področju gospodarstva v letih 1957—1959!

Znamka, ki ji je treba vsekakor ohraniti svetovni sloves tudi v prihodnosti!

Naloge perspektivnega plana je treba v globalu (kar se nanaša na vso površino in obseg) izpolniti že v letu 1960, torej eno leto pred določenim rokom!

Povečati je treba delovno storilnost na vseh gospodarskih področjih!

Nenehno povečevanje delovne storilnosti je temeljni pogoj za izboljšanje življenjske ravni prebivalstva!

Glavno vodilo za uspešno gospodarjenje na vasi mora biti kooperacijska oblika proizvodnje, ki jo je treba še izpopolniti in utrditi!

Enako je treba temeljito pretresti vse nadrobnosti, predvsem pravne in gospodarske posledice, preden skleneta družbeno kmetijsko gospodarstvo in zemljiškopravni lastnik ali tokratni hasnovalec pogodbo o zakupu zemljišč!

Investicije v kmetijstvu morajo biti usmerjene predvsem za povečanje števila in izboljšanje proizvodnosti goveje živine; zlasti zavoljo tega, da se v zadostni meri oskrbijo mesta ter industrijska središča z mesom in mlekom — proizvodnja le-teh pa mora temeljiti na industrijskem načinu!

Poudarek je torej na količini, to je, večji in boljši proizvodnji mleka in mesa, ter na industrijskem načinu!

★

Pa povzemimo iz knjige tovariša Edvarda Kardelja »Problemi socialistične politike na vasi« še jedro iz pojasnila, kaj je socialistična kooperacija v kmetijstvu!

Socialistična kooperacija v kmetijstvu

Začetni uspehi kooperacije v letih 1957 do 1959 v poljedelstvu, živinoreji, melioraciji travnikov in pašnikov, v nasadih jagodičevja, sadja, vinske trte in hmelja so zelo hrabrilni. Čeprav je bilo veliko začetniških napak, ki so škodovala zadrugam, so vendar finančni rezultati v celotnem obsegu pozitivni za zadruga in posestva, pa tudi polna lastna cena se je znatno zmanjšala!

Oblika kooperacije naj se ravna po opremljenosti in dragotnosti zadruga!

Vedeti pa je treba, da ni bistvena niti oblika kooperacije niti, kako bomo kooperacijo imenovali, temveč, da so bistveni dejanski ekonomski odnosi:

Koliko je namreč proces proizvodnje podružbljen, kolikšen je delež zadruga in družbe pri razdelitvi dohodka od povečane proizvodnje, ki je rezultat skupnega dela in vloženih sredstev?!

Vprašanje kooperacije ni nikakršna politična opredelitev! Kooperacija je predvsem stvar dobrega gospodarskega poslovanja zadruga in materialnega interesa KZ ter samega kmeta!

Ze samo usluge s traktorji morejo sprožiti vrsto pomembnih ekonomskih in družbeno političnih posledic!

Na posestvih tistih gospodarjev, ki nimajo vprege, se procesi obdelovanja podružbljajo!

Sibkejši kmet se bo s kooperacijo otresel odvisnosti od močnejšega! Močnejšemu kmetu postaja konjska vprega nerentabilna in se mora zavoljo tega še močnejše usmeriti v govedorejo!

KZ mora paziti, da bodo cene strojnim uslugam na razsežnejših kompleksih manjše, večje pa na razdrobljenih parcelah!

V polpreteklosti je bil pglavitni namen kontrahiranja, da se zagotovijo potrebne količine kmetijskih proizvodov za družbeno delitev, dandanes pa so naloge kontrahiranja obsežnejše! Pglavitni namen kontrahiranja je pospeševati proizvodnjo oziroma nenehno povečevati donose, hkrati pa ustrezno krepiti vlogo zadruga v proizvodnem procesu!

Dejansko se spremeni položaj takrat, ko se zadruga pojavi z mehanizacijo in agrotehničnimi sredstvi. Kreditiranje kmetom je nujno, toda to povečini niso nikakršni avansi v prejšnjem smislu, temveč predvsem kreditiranje v reprodukcijskem materialu in strojnih uslugah. To sodelovanje postaja čedalje obsežnejše. Ta oblika je zelo dobra, ker se v njej vsi odnosi razvijajo s stališča

ekonomskega računa sproti in popolnoma jasno. Če pa kmet jemlje avans v denarju, vsi navedeni pozitivni momenti odpadejo. V prvem primeru je kmet namreč povečal proizvodnjo ali z manj dela dosegel isto kot prej, lahko pa se zaposli delno tudi izven svojega gospodarstva, struktura del se bolj prilagaja zadrugi, kooperacija postaja trajnejši odnos.

Najbolj je razvita kooperacija v skupni proizvodnji, kjer je delež pri delitvi pridelka oziroma dohodka odvisen od vloženih sredstev in vloženega dela. Oba partnerja imata interes za velik pridelek. V tem primeru imamo opravka tudi z rento, ki je lahko gibljiva, t. j. odvisna od ustvarjenega dohodka, lahko pa tudi določena in se lahko izplača pred delitvijo v določenem znesku.

Vsekakor je naprednejša določena renta. Najnaprednejša oblika pa bi bila seveda, če bi si partnerja delila dohodek šele potem, ko je zadruga proizvod plasirala.

Za zadruga in družbeno skupnost je nedvomno najbolj ugodna oblika kooperacije, ki je najbolj podobna dolgoročnemu zakupu. V tem primeru lastnik zemlje dobiva določeno rento, hkrati pa mu je zagotovljen določen zaslužek od dela. Ta kooperacija bo

mogoča za tistega lastnika zemlje, ki se delno usmeri na dohodke izven kmetijstva ali pa na intenzivne kulture. Zaradi tega je zelo smotno, da na kmečki zemlji čimbolj intenziviramo proizvodnjo, ki bo zaposlila čim več kmečke delovne sile!

Kooperacijo v živinoreji, zlasti pa v jagodičevju, sadjarstvu in vinogradništvu moramo zastavljati tako, da ne bo prenehala takoj po vloženih investicijah, da bo zadruga primerno udeležena pri čistem dohodku in da se bodo formirali potrebni skladi za nadaljnje širjenje zastavljenih zmogljivosti.

Zavedati se moramo, da kmetovo zanimanje ali brezbriznost do kooperacije ni stalnega značaja, temveč se spreminja v zvezi z njegovim ekonomskim interesom s spreminjanjem družbeno-ekonomskih pogojev na deželi (trg, delovna sila, davki, možnost zaposlitve itd.). Tako se bodo kmetje kljub vrsti upravičenih in neupravičenih pomislekov čedalje bolj vključevali v kooperacijo.

Rezultati nove kmetijske proizvodnje zadnjih let so nenadoma vrgli nepričakovane količine pridelkov na jugoslovanski trg. Zato moramo hitro večati obseg distribucijskega mehanizma, skladišča, delavnice, tovarne,

živilsko industrijo itd., če hočemo, da bo učinek povečane kmetijske proizvodnje res popoln in da bo še nadalje zaznavno rasel!

Če bodo dohodki kmetov v kooperaciji 15–20 ali več odstotkov večji, kot so bili pred tem, bo kmečka družina zelo stežka zapustila kooperacijo, da bi se vrnila na stari način gospodarjenja. Paziti pa moramo, da kmetje ne bi uporabliali kooperacije samo od časa do časa, ko bi jim kazalo špekulativno okoristiti se s posameznimi agrotehničnimi ukrepi (poglobljeno oranje, kvalitetno seme, nove pasme živine itd.). Kooperacijske pogodbe naj bodo zato čim bolj dolgoročne.

Kooperacijo smatramo zatorej za najbolj široko področje dela pri preobrazbi naše vasi in pri pospeševanju kmetijske proizvodnje. Jasno pa je, da kooperacija sama ne more izvesti socialistične preobrazbe vasi, temveč le v povezavi z nadaljnjo industrializacijo celotne naše domovine; naše podeželje bo torej prehajalo v socializem na temelju celotne nadaljnje industrializacije in istočasnega ustvarjanja industrializiranega kmetijstva!

Kooperacija je prehodni pojav. S tem, da se bo širila in izpopolnjevala, bo hkrati pripravljala pogoje za lastno izginjevanje.

Socialistična kooperacija je upravičena samo, če vzpodbuja k večji produktivnosti dela, k večanju dohodka kmetijskega proizvajalca in celotne skupnosti!

Načelo prostovoljnosti ter ekonomski interes kmeta in zadruga so edino lahko izhodišča pri uvajanju kooperacije!

Obseg organizirane proizvodnje in hektarski pridelki posameznih kultur v letu 1960 na področju okraja Celje:

	metrski stot	kooperacija	privatni sektor	Površine v organizirani proizvodnji (od skupnih) v %
pšenica	40,	38,0	12,6	37,0
krmna žita	30,0	28,0	12,0	39,5
koruza	—	50,0	27,4	13,0
hmelj	16,0	13,3	—	100,0
krompir	280,0	250,0	138,0	18,2
detelja, lucerna	90,0	80,0	53,5	15,7
travniki	60,0	54,5	25,0	38,4

Ing. Zvone Pelikan, direktor Inštituta za
hmeljstvo v Žalcu

Predlog za obračunavanje strojnih storitev po izvršenem delu

Delo strojnih odsekov pri KZ je bilo v preteklem letu zelo plodno. Strojni odseki so se organizacijsko utrdili, izpopolnili strokovni kader ter z nabavo nove opreme usposobili za izvrševanje še večjih nalog. Seveda pa lahko ugotovimo pri podrobnejši analizi dela strojnih odsekov vrsto napak in pomanjkljivosti, katere moramo v bodoče odpraviti. Največja pomanjkljivost je ta, da so naši stroji premalo izkoriščeni, točneje povedano, da v določenem času premalo naredi. Njihov učinek bi bil, ako ga primerjamo z normami na KG, mnogo manjši. To se pravi, da izgubljamo vse preveč časa za neefektivno delo. Eden izmed objektivnih in najbolj vplivnih vzrokov za tako stanje je vsekakor razdrobljenost parcel in neurejene kmetijske površine. Tu bi lahko več iniciative pokazali privatni proizvajalci s tem, da bi od njihove strani prišla pobuda za prostovoljno združevanje zemljišč in urejanje vaškega kolobarja. V sedanjih pogojih pa je rešitev tega problema le v načrtnem in organiziranem delu strojnih odsekov v tesnem sodelovanju s kmetijskimi proizvajalci. Problem razdrobljenosti kmetijskih zemljišč, ki tako močno vpliva na storilnost kmetijskih strojev in seveda tudi na stroške strojne obdelave, kar občuti predvsem kmet, so pričele nekatere zadruga v preteklem letu že reševati. Pot je nakazala že sama kooperacija. Namreč s tem, ko je zadruga popolnoma prevzela škropljenje hmelja, je lahko to delo izvršila po določenem načrtu in vrstnem redu, ki je omogočil, da so bili premiki čim manjši. Tak način dela pa so vpeljale nekatere zadruga tudi pri jesenski setvi. To je omogočilo delo po ekipah traktorjev, v katerih je bila možna popolna delitev dela. Tako je nekaj traktorjev v okviru ekipe samo oralo, drugi je trosil gnojila, naslednji branal in eden le sejal. Setev se je izvršila po teritorialno zaključenih enotah od njive do njive. Prednosti takega sistema so očitno jasne, saj se sicer izgubi ogromno dragocenega časa s tem, da gre traktorist k vsakemu kmetovalcu posebej po seme, od tam pa na njivo. Isto stori tudi traktorist, ki trosi gnojila, orje in brana. Tako organizirano delo bo seveda zahtevalo, da strojni odseki v času sezone razdelijo svojo mehanizacijo po proizvodnih enotah. S tem se bodo izognili premikom od centra do delovnega mesta, obenem pa prihranili pot in čas kmetom za naročanje strojnih del. Z obravnavanjem teh problemov morajo

čimprej začeti zadruga same, predvsem pa njihovi upravni organi. Namen tega sestavka pa je ta, da kritično oceni dosednji način obravnavanja strojnih uslug po urah. Že uvodoma smo ugotovili, da je naša mehanizacija slabo izkoriščena in da je njen učinek nizek. Cilj mehanizacije pa je povečana proizvodnja pri manjših proizvodnih stroških in trudu. Lahko trdimo, da dosednji sistem ni vzbujal zadržnih strojnih odsekov v tej smeri, saj je bil strojni odsek predvsem zainteresiran, da je opravil čim več ur. To je privedlo tako daleč, da za strojni odsek ni bila interesantna nabava stroja z večjo storilnostjo, bili so pa celo primeri, da so tak stroj skrili. To dejstvo bi lahko v bodoče postalo resna ovira tehničnemu izpopolnjevanju strojnih odsekov. Lahko pa povzroči tudi to, da bodo ostale neizkoriščene stotere možnosti za boljšo organizacijo in sistem dela strojnih odsekov, razporeditev dela in uporabe najprimernejšega stroja za določeno delo itd.

Dosednji sistem pa je tudi popolnoma v nasprotju s splošnimi načeli naše politike o nagrajevanju po učinku. Ne smemo trditi, da ta načela niso zajeta že v samem kooperacijskem odnosu zadruga s privatnim kmetom, saj je dohodek zadržnega kolektiva odvisen od končne realizacije, to je od uspeha ali neuspeha kooperacijske proizvodnje. Kolektiv kot celota je stimuliran, ni pa dovolj konkretno stimuliran poedinec in tudi merila so vse preveč splošna. To prihaja najbolj do izraza pri nagrajevanju traktoristov in strojnih odsekov kot celote. Ker so traktoristi plačani po urah, nimajo interesa, da bi se trudili za večjo storilnost. Vestnejši in sposobnejši traktorist, ki je opravil v istem času več dela, je prejel enako ali pa celo manjše plačilo, kot manj spreten in manj vreden traktorist, ki je opravil manj dela, zaračunal pa več učinkovitih ur kot jih je dejansko opravil. O vseh teh problemih je razpravljal tudi upravni odbor KPPZ Žalec in sprejel sklep, da se uvede obračunavanje strojnih storitev in plačevanje traktoristov po učinku — to je po dejansko opravljenem času. V ta namen je bil izdelan predlog za cenik traktorskih del, katerega je pregledal in kritično ocenil odbor za mehanizacijo pri KPPZ Žalec. Vodilna misel pri sestavljanju tega cenika traktorskih del je bila naslednja:

1. Predlagani cenik del naj predvsem reši obračunavanje strojnih storitev med kmetom

in zadrugo ter naj istočasno služi tudi kot osnova za plačevanje traktoristov po učinku. Plačevanje traktoristov naj ureja pravilnik o normah, ki pa mora biti vsklajen s cenikom del s tem, da upošteva tip traktorja in priključka. Osnova za izračunavanje normativov, ki jih cenik del navaja, je bila povprečna storilnost traktorjev v preteklem letu, v končnem obračunu pa so bile norme nekoliko zvišane. To zagotavlja kooperantom, da strojne usluge, obračunane po tem ceniku, ne bodo dražje kot v preteklem letu, kvečjemu cenejše. Strojne odseke in traktoriste pa bo to stimuliralo za boljšo organizacijo dela in večjo storilnost. Pri sestavljanju cenika se je upoštevalo, da je v stroških kooperacijske proizvodnje upoštevan traktor Steyer 18 KM in se nanj nanašajo tudi traktorske ure, ki pripadajo proizvajalcem na 100 kg suhega hmelja. Ker pa je na našem področju že skoraj 50 % Ferguson traktorjev, so norme za težja dela nekoliko višje kot za traktor Steyer 18 KM. Tako bodo imeli koristi od sodobnejše mehanizacije tudi kooperantje, strojnemu odseku pa bo rentabilnejše, da bo za težja dela uporabljal težje traktorje. Cenik del rešuje tudi problem obračunavanja traktorskih ur, ki so izvršene s Steyr traktorjem ali s Ferguson traktorjem, saj vemo, da je bilo to obračunavanje v preteklem letu neenotno. Nekatere zadruga so računale traktorsko uro, opravljeno s traktorjem Ferguson, za eno in pol ali celo za dve kooperacijski strojni uri. S cenikom del to vprašanje odpade. Kmetovalcu bo zaračunano dejansko opravljeno delo, ne glede na to, s kakšnim traktorjem je bilo izvršeno. Strojnim odsekom pa bo s tem dana možnost za boljše in smotnejše izkoriščanje traktorjev.

2. Cenik del je sestavljen tako, da upošteva pri določanju tarife vse one činitelje, ki najbolj vplivajo na storilnost kmetijskih strojev. Ti činitelji so:

a) vrsta dela
b) velikost parcele
c) pogoji za delo
Na storilnost najmočneje vpliva velikost parcele in pa pogoji za delo s strojem. Zato je tudi delo s strojem na manjši parceli dražje kot pa delo na veliki parceli. Različni pogoji za delo, kot n. pr. težja zemlja, poležana trava, oranje v suši itd., močno vplivajo na storilnost, zato upošteva cenik del dvojno tarifo, t. j. eno za dobre, eno pa za slabe pogoje. Cenik del tudi točno navaja, v kate-

rih primerih ima traktorist pravico obračunati opravljeno delo po tarifi za slabe pogoje. Potrebno bo, da bo vsaka zadruga določila za svoje področje, kateri predeli, ki imajo težko zemljo, se obračunavajo po tarifi za slabe pogoje, in kateri z lažjo zemljo po tarifi za dobre pogoje. Ravno tako bodo morale zadruge rešiti tudi vprašanje obračunavanja premikov. Cenik del namreč že upošteva normalne premike do 3 km oddaljenosti od strojnega centra, torej se premik do 3 km ne bo posebej zaračunal. Čas pa, ki bo porabljen od 3 km do oddaljenejšje parcele, pa se bo

obračunaval kot učinkoviti delovni čas. Za poenostavljenje obračunavanja teh premikov bodo morale zadruge določiti okoliše, za katere se premik ne zaračunava, in pa okoliše, kjer se zaračunava 10, 20, 30 in več minut, sorazmerno z oddaljenostjo od strojnega centra. V kolikor pa bo zadruga organizirala ekipe traktorjev po vaseh, ti premiki odpadejo. Odbor za mehanizacijo je tudi proučeval vprašanje kmetijskih prevozov in stojnin za nakladanje ter predlaga, da se zaračuna kot učinkoviti čas 3/4 časa, ki je bil porabljen pri prevozu kmetijskih pridelkov,

reprodukcijskega materiala in lesa za lastno uporabo iz gozda na dom. Vsi ostali prevozi pa se naj zaračunajo polno.

Zadružni organi in vsi ostali zainteresirani naj ta predlog dobro prouče predvsem s stališča kako odgovarjajo predlagani normativi prilikam v njihovi zadruzi. Nerealne normative bo pač potrebno prilagoditi določenim pogojem posamezne zadruge. Vendar pa mora ostati osnova nespremenjena, sicer ne bomo dosegli enotnega načina obračunavanja strojnih storitev na širšem področju, kar pa je naš cilj.

Normativi za cenik traktorskih del

Število traktorskih ur za 1 ha obdelane površine

Tek. št.	VRSTA DELA	POGOJI ZA DELO								Razlogi, ki opravičujejo obračun opravljenega dela po tabeli »Slabi pogoji«. Zado- stuje, da nastopa eden iz- med naslednjih razlogov
		dobri				slabi				
		Velikost parcele				Velikost parcele				
		0—10 arov	11—20 arov	21—50 arov	nad 50 arov	0—10 arov	11—20 arov	21—50 arov	nad 50 arov	
1. Oranje 10—15 cm	7,00	6,00	5,00	4,00	9,00	8,00	7,00	6,00	Težka ilovnata zemlja, zape- čena in zbita zemlja, ovire v zemlji, hribovito, izoravanje hmelja	
2. Oranje 16—20 cm in spo- mladansko oranje prahe	8,00	7,00	6,00	5,00	10,00	9,00	8,00	7,00	” ” ”	
3. Oranje 21—25 cm	9,00	8,00	7,00	6,00	12,00	11,00	10,00	9,00	” ” ”	
4. Oranje 26—30 cm	11,00	10,00	9,00	8,00	14,00	13,00	12,00	11,00	” ” ”	
5. Rigolanje 31—35 cm	15,00	14,00	13,00	12,00	17,00	16,00	15,00	14,00	” ” ”	
6. Rahljanje do 25 cm	5,30	5,00	4,30	4,00	6,30	6,00	5,30	5,00	” ” ”	
7. Rahljanje nad 35 cm	7,00	6,30	6,00	5,30	8,00	7,30	7,00	6,30	” ” ”	
8. Brananje s kr. br., 1-krat	3,00	2,30	2,00	1,30	3,30	3,00	2,30	2,00	Težka zapečena ilov. zemlja	
9. Brananje s kr. br., 2-krat	4,00	3,30	3,00	2,30	5,00	4,30	4,00	3,30	” ” ”	
10. Brananje s klin. br., 1-krat	2,30	2,00	1,30	1,00	3,00	2,30	2,00	1,30	” ” ”	
11. Brananje s klin. br., 2-krat	3,00	2,30	2,00	1,30	3,30	3,00	2,30	2,00	” ” ”	
12. Brananje s plevelnikom	2,30	2,00	1,30	1,00	3,00	2,30	2,00	1,30	Kratka njiva, ozke ozare	
13. Kultiv. njiv 15 cm, 1-krat	5,30	5,00	4,30	4,00	6,30	6,00	5,30	5,00	Isto kot pri oranju	
14. Kultiv. njiv 15 cm, 2-krat	9,00	8,30	8,00	7,30	10,00	9,30	9,00	8,30	” ” ”	
15. Prvo kultiviranje hmelja 15 cm, 1-krat	4,30	4,00	3,30	3,00	6,30	6,00	5,30	5,00	Isto kot pri oranju in ako so vrste ožje kot 160 cm	
16. Prvo kult. hmelja, 2-krat	6,30	6,00	5,30	5,00	10,00	9,30	8,30	8,00	” ” ”	
17. Drugo in tretje kultiv. hmelja, 1-krat	3,30	3,00	2,30	2,00	5,30	5,00	4,30	4,00	” ” ”	
18. Drugo in tretje kultiv. hmelja, 2-krat	5,30	5,00	4,30	4,00	7,30	7,00	6,30	6,00	” ” ”	
19. Valjanje s Kembrič, 1-krat	3,00	2,30	2,00	1,30	3,30	3,00	2,30	2,00	Kratka njiva, ozke ozare	
20. Trosenje gnojil	2,30	2,00	1,45	1,30	3,00	2,30	2,00	1,45	Neravna površina	
21. Setev	3,00	2,30	2,00	1,30	3,30	3,00	2,30	2,00	Grudasta zemlja in rastlinski ostanki	
22. Sajenje krompirja	7,00	6,30	5,00	4,00	8,00	7,00	6,00	5,00	Grudasta zemlja	
23. Okopavanje krompirja	4,30	3,30	2,30	2,00	5,00	4,00	3,00	2,30	Zbita zemlja	
24. Osipanje krompirja	4,30	3,30	2,30	2,00	5,00	4,00	3,00	2,30	Zbita zemlja	
25. Osipanje hmelja	4,30	4,00	3,30	3,00	5,00	4,30	4,00	3,30	Isto kot pri oranju in vrste pod 160 cm	
26. Odoravanje hmelja	5,00	4,30	4,00	3,30	6,00	5,30	5,00	4,30	” ” ”	
27. Izkopavanje krompirja	9,00	8,00	7,00	6,00	10,00	9,00	8,00	7,00	Težka zemlja, zelena cima	
28. Škropljenje krompirja	4,00	3,30	3,00	2,30	5,00	4,30	4,00	3,30	Kratka njiva, ozke ozare	
29. Košnja trave in detelje	5,00	4,40	3,30	3,00	7,00	6,00	5,30	5,00	Poležena trava-košnja v eno smer, sadovnjak	
30. Obračanje sena	4,30	3,30	2,30	1,30	5,30	4,30	3,30	2,30	Valovit teren, slabo pokošen, krtinast	
31. Grabljenje sena	4,30	3,30	2,30	1,30	5,30	4,30	3,30	2,30	” ” ”	
32. Žetev s kombajnom	7,00	6,00	5,00	4,00	9,00	8,00	7,00	6,00	Ozke ozare, zaplevljeno, pole- žano, nedozorelo	

Program ukrepov iz varstva rastlin v letu 1960, za KZ in KG

A. HMELJARSTVO

1. Hmelj

Varstven ukrep	Škropimo po planu	Predvideni čas	Razvojni stadij rastline	Škodljivec, bolezen ali plevel, ki ga zatiramo	SREDSTVO	Konc. v %	Poraba vode na ha	Poraba sredstva na ha	Opomba:
Prašenje proti bolhačem	A	od 25. aprila do 15. maja	Poganjki ozeleni inolistajo	hmeljev bolhač	BENTOX ali GAMADIN ali DILIDEN ali LINDAN PRAŠIVO ali PANTAKAN PRAŠIVO			10—15 kg	Najučinkovitejša in najcenejša sta bentox in gamadin.
Prvo škropljenje proti peronospori in zalivanje	A	od 15. maja do 10. junija	Napeljane mladice se vzpenjajo po opori	peronospora in uši, rdeči pajek	DITHANE ali BAKRENO APNO 25 ali BAKRENO APNO 50 in METASYSTOX ali EKATIN ali TERRA SYTAM	0,3 1 0,5 0,1 0,1 1	1000 litrov na ha za zalivanje 400 l/h	3 kg 10 kg 5 kg 1 l 1 l 4 l	
Škropljenje divjega hmelja	A	od 10. do 20. junija	Hitra rast mladice	divji hmelj	REGULEKS B 40	0,75			Divji hmelj mora biti temeljito poškropljen. Škropimo samo v brezvetrnem in suhem vremenu.
Drugo škropljenje proti peronospori	A	od 25. junija do 10. julija	Razvijajo se stranske panoge	peronospora in rdeči pajek	DITHANE ali BAKRENO APNO 25 ali BAKRENO APNO 50 in METASYSTOX ali EKATIN ali TEDION	0,3 1 0,5 0,1 0,1 0,15	1500 litrov na ha	4,5 kg 15 kg 7,5 kg 1,5 l 1,5 l 2,25 kg	Ce smo junija zalivali, škropimo samo proti peronospori.
Prvo škropljenje v cvet	A	od 15. do 25. julija	Spodnje panoge cveto	peronospora	BAKRENO APNO 25 ali BAKRENO APNO 50	1 0,5	2000 litrov na ha	20 kg 10 kg	Ce se pokaže rdeči pajek, dodamo škropivu diazinon v 0,5 % koncentraciji.
Drugo škropljenje v cvet	A	od 25. julija do 1. avgusta	Zgornje panoge cveto	peronospora	BAKRENO APNO 25 ali BAKRENO APNO 50	1 0,5	2000 litrov na ha	20 kg 10 kg	Ce se pokaže rdeči pajek, dodamo škropivu diazinon v 0,5 % koncentraciji.
Škropljenje storžkov	A	od 5. do 20. avgusta	Storžki se oblikujejo	peronospora	BAKRENO APNO 25 ali BAKRENO APNO 50 ali DITHANE	0,75 0,4 0,3	2000 litrov na ha	15 kg 8 kg 6 kg	Ce se pokaže rdeči pajek, dodamo škropivu diazinon v 0,5 % koncentraciji. V deževnem vremenu je potrebno škropljenje ponavljati vsakih 8 dni do obiranja.

Po planu A škropimo vsa hmeljišča (intenzivna kultura)

2. Žita

Razkuževanje semen	A B	Seme	trda snet pšenice ječmen. trda snet ovsena prašna snet ržena biljna snet prosena snet	RADOSAN ali AGROSAN ali CERETAN	200 gr/100 kg 200 gr/100 kg 400 gr/100 kg 200 gr/100 kg 200 gr/100 kg	260—420 g 260—380 g 320—580 g 260—340 g 40—50 g	
Škropljenje proti plevelom	A	spomladi, v času med polnim obraščanjem in kolenčenjem		razni širokolistni pleveli	AGROXONE 4 ali DEHERBAN M ali DEHERBAN ali DEHERBAN A ali KOROVICID ali MONOSAN	4 l 3 l 2 l 2,5 l 2 l 2 l	Koncentracijo izračunamo upoštevajoč porabo vode na hektar. Škropimo samo v toplem (najmanj 12 °C) in suhem vremenu. Po uporabi temeljito operi škropilnico z 0,5 % sodo.

Po planu A škropimo vsa žitna polja v kooperaciji ali na KG, po planu B pa razkužujemo vsa žitna semena.

2. Koruza

Razkuževanje in zapraševanje semena	A		Seme	gniloba in strune	CERELIN	200 gr/100 kg	(za zrnje 30—40 g za silažno koruzo 80—120)	Če hočemo seme obvarovati tudi pred vranami, ga zaprašimo še z morkitom 200 g na 100 kg zrnja.
Škropljenje proti plevelom	A	takoj po setvi	Seme kali	vse vrste širokolistnih plevelov in trav (razen slaka)	SIMAZIN	najmanj 1000 litrov	3—10 kg	Koncentracijo izračunamo, upoštevajoč porabo škropiva na hektar. Na lahkih zemljah dajemo nižje doze 3 kg, na težjih pa 5 kg za zatiranje enoletnih plevelov. Za zatiranje pirnice rabimo 10 kg simazina na ha in po možnosti škropimo že v jeseni.

Po planu A škropimo koruzo na kmetijskih gospodarstvih in v kooperaciji.

3. Lan

Razkuževanje semen	A	Seme	rjava pegavost lanu, in druge glivice	RADOSAN ali CERETAN	500 gr/100 kg		
Prašenje proti bolhačem	A	v maju	Od klitja, dokler ne doseže vsaj 10 cm višine	bolhači	LINDEN PRAŠIVO ali PANTAKAN PRAŠIVO ali DILIDEN	20—25 kg 20—25 kg 20—25 kg	

Po planu A škropimo ves lan!

4. Detelja

Uničevanje predenice	A B	zgodaj spomladi	Preden predenica cvete	predenica	RUMESAN ali KREOSAN PASTA	2 % 2 %	3 l/m ² 3 l/m ²
----------------------	-----	-----------------	------------------------	-----------	------------------------------	------------	--

Predenico morajo zatirati vsi proizvajalci v zadrugi.

5. Krompir

Varstven ukrep	Škropim po planu	Predvideni čas	Razvojni stadij rastline	Škodljivci, bolezen ali plevel, ki ga zatiramo	SREDSTVO	Konc. v %	Poraba vode na ha	Poraba sredstva na ha	Opomba:
Prvo škropljenje proti fitoftori	A B C	v juniju	Čim se krompir v vrsti sklene ali po napovedi	fitoftora	BAKRENO APNO 25 ali DITHANE			8—12 kg 2—3,4 kg	Proti koloradskemu hrošču škropimo le tedaj, če so se že pojavile ličinke (po napovedi). C — samo proti koloradskemu hrošču.
				in	in				
				koloradski hrošč	LINDAN OLJE ali LINDAPIN ali PANTAKAN E-16,5 ali SVINČENI ARZENAT ali LINDAN PRAH ali DILIDEN ali PANTAKAN PRAH		600—1000 litrov	1,5 kg 0,5 kg 10 kg 10 kg 20—25 kg 20—25 kg 20—25 kg	
Drugo škropljenje proti fitoftori	A	7—10 dni za predhodnim	ali po napovedi	fitoftora	BAKRENO APNO 25 ali DITHANE		600—1000 litrov	9—15 kg 2,4—4 kg	
Tretje škropljenje proti fitoftori	A B C	7—10 dni za predhodnim	ali po napovedi	fitoftora	BAKRENO APNO 25 ali DITHANE			8—12 kg 2—3,4 kg	C — samo proti koloradskemu hrošču.
				in	in				
				koloradski hrošč	LINDAN OLJE ali LINDAPIN ali PANTAKAN E-16,5 ali SVINČENI ARZENAT ali LINDAN PRAH ali DILIDEN ali PANTAKAN PRAH		600—1000 litrov	1,5 kg 0,5 kg 10 kg 10 kg 20—25 kg 20—25 kg 20—25 kg	
Uničevanje krompirjevke	A	v juliju po napovedi prognostične službe		viroze in fitoftora	DNOC PRIPRAVEK		vsaj 2000 litrov	30 kg	

Po planu A škropimo semenski krompir, po planu B vso kooperacijsko cijsko proizvodnjo jedilnega krompirja in po planu C pa vsa ostala krompirišča.

6. Sladkorna pesa

Prašenje in razkuževanje semena	A	pred setvijo	Seme	strune, ogrci, sovke, padavica sadik, koreninski ožig pese	CERELIN	700 gr/100 kg	175 g	
1—2 prašenje ali škropljenja proti bolham	A	april, maj	Od kaljenja do redčenja	bolhači	PANTAKAN PRAH ali PEPEIN ali DILIDEN ali DIELDRIN			18—25 kg 18—25 kg 18—25 kg 15 kg
Škropljenje proti ušem	A	maj	Ko se pokažejo prve uši (napoved.)	listne uši	METASYSTOX ali EKATIN	400—1000 litrov		0,8 l 1 l

Drugo škropljenje proti ušem	A	junij ali začetek julija	Po napovedi	listne uši in listna pegavost	METASYSTOX ali EKATIN in BORDOŠKA BROZGA ali BAKRENO APNO ali TIOZIN A	400—1000 litrov	0,8 l 1 l 10 kg 10 kg 5 kg
Škropljenje proti cerkospori	A	julij	Ko se pokažejo prve pege od cerkospore (napoved!)	listna pegavost	BORDOŠKA BROZGA ali BAKRENO APNO ali TIOZIN A	400—1000 litrov	10 kg 10 kg 5 kg
Škropljenje proti cerkospori	A	avgust	Po napovedi	listna pegavost	BORDOŠKA BROZGA BAKRENO APNO ali TIOZIN A	400—1000 litrov	10 kg 10 kg 5 kg

Po planu A škropimo vso kooperacijsko proizvodnjo in njive, vse sladkorne pese na kmetijskih gospodarstvih.

C. VINOGRADNIŠTVO

1. Vinska trta

Prvo škropljenje	A	april	Očesca se napenjajo	akarinoze trsna pršica	KOLOIDNA ŽVEPLA (COSAN, THIOVIT, SUMPOROL)	0,75 1000 litrov	7,5 kg	
Drugo škropljenje	A	konec maja, v začetku junija	Pred cvetenjem	peronospora	DITHANE ali ORTHOCIDE ali BORDOŠKA BROZGA	0,3 0,25 1500 litrov 1	4,5 kg 3,75 kg 15 kg	Proti peronospori bomo škropili po napovedih protiperonosporne službe. Navedena škropljenja so samo okvirna in naj služijo za planiranje.
Tretje škropljenje	A	junija	Po cvetenju	peronospora in oidij in grozdni sukač	DITHANE ali ORTHOCIDE ali BORDOŠKA BROZGA in KOLOIDNA ŽVEPLA (COSAN, THIOVIT, SUMPOROL) in PANTAKAN S-25	0,3 0,25 1 2000 litrov 0,2 0,4	6 kg 5 kg 20 kg 4 kg 8 kg	
Četrto škropljenje	A	junij, začetek julija	Jagode se oblikujejo	peronospora in oidij	BORDOŠKA BROZGA DITHANE ali ORTHOCIDE in KOLOIDNA ŽVEPLA (COSAN, THIOVIT, SUMPOROL)	1 0,3 0,25 2500 litrov 0,2	25 kg 7,5 kg 6,25 kg 5 kg	
Peto škropljenje	A	julij	Preden se jagode dotikajo	peronospora in oidij	BORDOŠKA BROZGA ali DITHANE ali ORTHOCIDE in KOLOIDNA ŽVEPLA (COSAN, THIOVIT, SUMPOROL)	1 0,3 0,25 2000 litrov 0,2	20 kg 6 kg 5 kg 4 kg	
Prašenje	A	julij — avgust		oidij	VINOGRAD. ŽVEPLO		30—80 kg	Prašenje po potrebi.

Po planu A škropimo vse vinograde, kjer gojimo žlahtne sorte trt.

1. Jablane in hruške

Varstven ukrep	Škropimo po planu	Predvideni čas	Razvojni stadij rastline	Škodljivec, bolezen ali plevel, ki ga zatiramo	SREDSTVO	Konc. v %	Poraba vode po enoti na drevo na ha	Poraba sredstva po enoti na drevo na ha	Opomba:	
Zimsko škropljenje	A B C	od novembra do konca marca		ameriški in drugi kaparji, zmrzlikar, jajčeca, uši in deloma nekatere glivične bolezni	RUMESAN ali	2	15 lit.	2000 lit.	300 g 40 kg	Zimsko škropljenje konec marca uniči tudi cvetožera.
					KREOSAN ali	2		na ha	300 g 40 kg	
					RUMESAN OLJE ali	3		plantaž-	450 g 60 kg	
					DINOSAN ali	2		nega	300 g 40 kg	
					ZUTO OLJE ali	2		nasada	300 g 40 kg	
					ŽVEPLENO APNENA	20				
BROZGA 20 Bé ali	30		3 l 400 kg							
ŽVEPLENO APNENA										
BROZGA Bé 30			2,25 l 300 kg							
Prvo škropljenje pred cvetenjem	A B	v prvi polovici aprila		škrlup, jablanova plesen	BORDOŠKA BROZGA	0,75	10 lit.	1500 lit.	75 g 11,25 kg	Prvič škropimo v aprilu sadno drevje po napovedi prognostične službe. Če se bojimo cvetožera, dodajmo škropivu 1 % pantakan olje. Po planu B škropimo drevje prvič pred cvetenjem tedaj, ko se prikažejo popki cvetov, peclji pa še niso vidni. Za škropljenje pred cvetenjem uporabljamo predvsem bakrena sredstva, žveplena pa če je drevje ogroženo z jablanovo plesnijo ali sadno pršico. V takem primeru priporočamo kombinirano bakreno žvepleno škropivo.
					BAKRENO APNO ali	1		na ha	100 g 15 kg	
					KOLOIDNA ŽVEPLA (COSAN, THIOVIT, SUMPOROL)	0,7		plantaž-	70 g 10,5 kg	
					nega nasada					
Drugo škropljenje pred cvetenjem	A	10 dni po predhodnem		škrlup, jablanova plesen	BORDOŠKA BROZGA ali	0,75	10 lit.	1500 lit.	75 g 11,25 kg	
					BAKRENO APNO ali	1		na ha	100 g 15 kg	
					KOLOIDNA ŽVEPLA (COSAN, THIOVIT, SUMPOROL)	0,6		plantaž-	60 g 9 kg	
					nega nasada					
Škropljenje v cvet	A	10 dni po predhodnem		škrlup, jabolčna plesen	DITHANE ali	0,3	10 lit.	1500 lit.	30 g 4,5 kg	Škropimo v jutranjih in večernih urah, da ne oviramo čebel. Škropivu ne smemo primesti nobenega insekticida.
					ORTHOCIDE ali	0,25		na ha	25 g 3,75 kg	
					KOLOIDNA ŽVEPLA (COSAN, THIOVIT, SUMPOROL)	0,4		plantaž-	40 g 6 kg	
					nega nasada					
Prvo škropljenje po cvetju	A B	10 dni po predhodnem		škrlup, jabolčna plesen	DITHANE ali	0,3	10 lit.	1500 lit.	30 g 4,5 kg	Pri sortah, ki so za žveplena sredstva občutljiva, uporabljamo proti jabolčni plesni karathane v 0,12 % koncentraciji (12 g na drevo ali 1,8 kg na hektar).
					ORTHOCIDE ali	0,25		na ha	25 g 3,75 kg	
					KOLOIDNA ŽVEPLA (COSAN, THIOVIT, SUMPOROL)	0,4		plantaž-	40 g 6 kg	
					in			nasada		
					METASYSTOX ali	0,1			10 ccm 1,5 l	
					EKATIN	0,1			10 ccm 1,5 l	

Drugo škropljenje po cvetju	A	10 dni po predhodnem		škrlup, jabolčna plesen	DITHANE ali ORTHOCIDE ali KOLOIDNA ŽVEPLA (COSAN, THIOVIT, SUMPOROL)	0,3 0,25	10 lit.	1500 lit. na ha plantaž-nega nasada	30 g 25 g	4,5 kg 3,75 kg	Pri sortah, ki so za žveplena sredstva občutljiva, uporabljamo proti jabolčni plesni karathane v 0,12 % koncentraciji (12 g na drevo ali 1,8 kg na hektar).
						0,3			30 g	4,5 kg	
Tretje škropljenje po cvetju	A	14 dni po predhodnem		škrlup, jabolčna plesen in ameriški kapar, jabolčni zavijač, rdeči pajek, uši, bolšice	DITHANE ali ORTHOCIDE ali KOLOIDNA ŽVEPLA (COSAN, THIOVIT, SUMPOROL)	0,3 0,25	10 lit.	1500 lit. na ha plantaž-nega nasada	30 g 25 g	4,5 kg 3,75 kg	Ce še ni napovedi za škropljenje proti amerškemu kaparju ali jabolčnemu zavijaču, škropimo samo s fungicidi proti škrlupu.
					in PARATION 20 ali DIAZINON 5	0,2 0,15 1			20 g 15 ccm 100 g	3 kg 2,75 l 15 kg	
Prvo poletno škropljenje	A B C	v drugi polovici junija		ameriški kapar, jabolčni zavijač	PARATION 20 ali DIAZINON 5 ali PANTAKAN S-25 ali SVINČENI ARZENAT	0,1 1	10 lit.	1500 lit. na ha plantaž-nega nasada	10 ccm 100 g	1,5 l 1,5 l	Točen rok za škropljenje proti jabolčnemu zavijaču in amerškemu kaparju nam napove prognoistična služba. Svinčeni arzenat uporabljamo le tedaj, če ni napovedi za škropljenje proti amerškemu kaparju.
						0,4 0,4			40 g 40 g	6 kg 6 kg	
				in škrlup jabolčna plesen	in DITHANE ali ORTHOCIDE ali KOLOIDNA ŽVEPLA (COSAN, THIOVIT, SUMPOROL)	0,3 0,25			25 g	3,75 kg	
						0,2			20 g	3 kg	
Drugo poletno škropljenje	A B	2—3 tedne po predhodnem — v prvi polovici julija		jabolčni zavijač	SVINČENI ARZENAT ali PANTAKAN S-25	0,4 0,4	10 lit.	1500 lit. na ha plantaž-nega nasada	40 g 40 g	6 kg 6 kg	Ker je to navadno najvažnejše škropljenje proti jabolčnemu zavijaču, uporabljamo če le je mogoče svinčeni arzenat. Žvepljenih sredstev proti škrlupu zaradi fitotoksičnosti ne smemo več uporabljati.
				in	in						
				škrlup	DITHANE ali ORTHOCIDE	0,3 0,25			30 g 25 g	4,5 kg 3,75 kg	
Tretje poletno škropljenje	A	3—4 tedne po predhodnem v prvi polovici avgusta		ameriški kapar jabolčni zavijač	DIAZINON ali PARATION ali PANTAKAN S-25	1 0,1 0,4		1500 lit. na ha plantaž-nega nasada	100 g 10 g 40 g	15 kg 1,5 kg 6 kg	Svinčenega arzenata zaradi strupenosti ne smemo več uporabljati.
				in	in						
				škrlup	DITHANE ali ORTHOCIDE	0,3 0,25			30 g 25 g	4,5 kg 3,75 kg	

Po planu A škropimo intenzivne plantažne nasade, po planu B vzdrževane rodne sadovnjake in po planu C vse ostalo drevje.

1. a) Mladi, še nerodni nasadi jablan in hrušk

Škropljenje proti voluharju	A	od oktobra do decembra in v marcu	voluhar	ENDRIN 20	700 lit. na ha plantaž-nega nasada	2 kg
-----------------------------	---	-----------------------------------	---------	-----------	------------------------------------	------

Varstven ukrep	Škropimo po planu	Predvideni čas	Razvojni stadij rastline	Škodljivec, bolezen ali plevel, ki ga zatiramo	SREDSTVO	Konc. v %	Poraba vode na drevo	Poraba sredstva na ha	Opomba:
Zimsko škropljenje	A B C	od novembra do konca marca	Zimsko mirovanje	ameriški in drugi kaparji, zmrzlikar, jajčeca, uši in deloma nekatere glivične bolezni	RUMESAN ali	2	300 do	300 g	40 kg
					KREOSAN ali	2	1000 lit.	300 g	40 kg
					RUMESAN OLJE ali	3	na ha	450 g	60 kg
					DINOSAN ali	2	plantaž-	300 g	40 kg
					ŽUTO OLJE ali	2	nega	300 g	40 kg
					ŽVEPLENO APNENA BROZGA 20 Be'	20	nasada	31	400 kg
Prvo pomladno škropljenje	A	konec aprila	Mladice soolistale	uši,	METASYSTOX ali	0,1	200 do		
				rdeči pajek	EKATIN	0,1	800 lit.		
				in	in		na ha		
Drugo pomladno škropljenje	A	3—4 tedne po predhodnem		in	BAKRENO APNO ali	0,75	plantaž-		
				škrlup	DITHANE	0,3	nega		
							nasada		
Poletno škropljenje	A	sredi junija		uši,	METASYSTOX ali	0,1	200 do		
				rdeči pajek	EKATIN	0,1	800 lit.		
				in	in		na ha		
				in	DITHANE	0,3	plantaž-		
				škrlup			nega		
							nasada		

Po planu A škropimo intenzivne plantažne nasade, po planu B vzdrževane rodne sadovnjake in po planu C vse ostalo drevje.

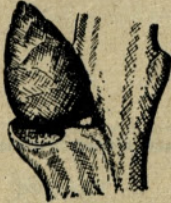
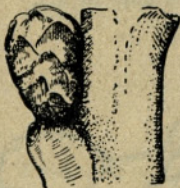
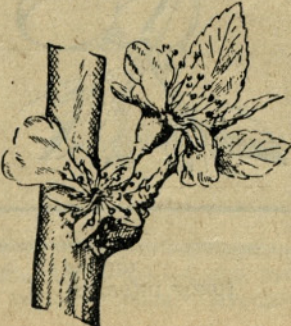
2. Breskve

Prvo zimsko škropljenje	A	november in december		kodravost luknjičavost	BORDOJSKA BROZGA ali BAKRENO APNO	2 3	3—5 lit.	1500 lit.	60—100 g 90—150 g	30 kg 45 kg	
Drugo zimsko škropljenje	A	v februarju		jajčeca listnih uši, ameriški kapar, deloma kodravost	RUMESAN OLJE ali RUMESAN PASTA ali KREOSAN ali DINOSAN	2 1 1 1	3—5 lit.	1500 lit.	60—100 g 30—50 g 30—50 g 30—50 g	30 kg 15 kg 15 kg 15 kg	Rumenoplodne sorte breskev so občutljive na DNOC pripravke, zato ne smemo prepozno škropiti, ali pa jih sploh ne škropimo. To škropljenje pa je obvezno za marelice.
Tretje zimsko škropljenje	A	v marcu		kodravost luknjičavost	BORDOJSKA BROZGA ali BAKRENO APNO 25 ali ŽVEPLENO APNENA BROZGA 20 Bé ŽVEPLENO APNENA BROZGA 30 Bé	2 2 20 10	3—5 lit.	1500 lit.	60—100 g 60—100 g 0,6—1 kg 0,3—0,5 kg	30 kg 30 kg 300 kg 150 kg	Ce nasad ogroža plesen, uporabljamo žvepleno apneno brozgo in izpustimo škropljenje z rumenimi pripravki.

Prvo škropljenje po cvetenju	A	april do maja		kodravost luknjičavost	DITHANE ali KOLOIDNA ŽVEPLA (COSAN, THIOVIT, SUMPOROL)	0,3		9—12 g	4,5 kg	
				in	in	0,3	3—4 lit.	1500 lit.	9—12 g	4,5 kg
				listne uši	METASYSTOX ali EKATIN ali PARATION	0,1		3—4 ccm	1,5 l	
				rdeči pajek		0,1		3—4 ccm	1,5 l	
Drugo škropljenje po cvetenju	A	junij		kodravost luknjičavost	DITHANE ali KOLOIDNA ŽVEPLA (COSAN, THIOVIT, SUMPOROL)	0,3	3—4 lit.	1500 lit.	9—12 g	4,5 kg
				in	in	0,2			6—8 g	3 kg
				listne uši rdeči pajek	PARATION	0,1			3—4 ccm	1,5 l

Ce nasad ogroža plesen, uporabljamo koloidna žvepla.

3. Slive in češplje

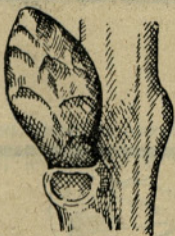
Zimsko škropljenje	A	november — marec		kaparji jajčeca uši	RUMESAN OLJE ali RUMESAN PASTA ali KREOSAN ali DINOSAN ali ŽUTO OLJE	2			300 g	30 kg	
						1,5	15 lit.	1500 lit.	225 g	22,5 kg	
						1,5			225 g	22,5 kg	
						1,5			225 g	22,5 kg	
						1,5			225 g	22,5 kg	
Škropljenje v času brstenja	A	marec — april		luknjičavost, rožičavost, monilija	BORDOŠKA BROZGA ali BAKRENO APNO	1			100 g	15 kg	
						1	10 lit.	1500 lit.	100 g	15 kg	
Škropljenje tik po cvetenju	A	konec aprila — začetek maja		rdeči pajek, češpljeva grizlica	DIAZINON ali PARATION ali MESTASYSTOX ali LINDANE	1			100 g	15 kg	
						0,1			10 ccm	1,5 kg	
						0,1			10 ccm	1,5 kg	
						0,2			20 ccm	3 kg	
				in	in	0,3	10 lit.	1500 lit.	30 g	4,5 kg	
				luknjičavost, monilija	DITHANE ali KOLOIDNA ŽVEPLA (COSAN, THIOVIT, SUMPOROL)	0,3			30 g	4,5 kg	

Ce je močan pojav rdečega pajka, uporabljamo sistemična sredstva.

Lindane uporabljamo samo takrat, če ni rdečega pajka.

Varstven ukrep	Škropimo po planu	Predvideni čas	Razvojni stadij rastlin	Škodljivec, bolezen ali plevel, ki ga uničujemo	SREDSTVO	Konc. v %	Poraba vode na drevo	Poraba sredstva na ha	Opomba:
Prvo poletno škropljenje	A	sredi junija		češpljev zavijač in luknjičavost, monilija	DIAZINON ali PARATION ali PANTAKAN S-25 in DITHANE	1 0,1 0,4 0,3	10 lit.	1500 lit. 100 g 15 kg 10 ccm 1,5 kg 40 g 6 kg 30 g 4,5 kg	Pantakanu se izogibljemo v nasadih, ki jih ogroža rdeči pajek.
Drugò poletno škropljenje	A	v prvi polovici julija, do sredine julija	Tik preden se začno plodovi barvati	češpljev zavijač in luknjičavost, monilija	DIAZINON ali PARATION ali PANTAKAN S-25 in DITHANE	1 0,1 0,1 0,3	10 lit.	1500 lit. 100 g 15 kg 10 ccm 1,5 kg 40 g 6 kg 30 g 4,5 kg	Zelo ranih sort ne škropimo.

4. Češnje

Zimsko škropljenje	A	november — marec		jajčeca listnih, uši, kaparji, zimski pedic	RUMESAN OLJE ali RUMESAN PASTA ali KREOSAN DINOSAN ali ŽUTO OLJE	2 1,5 1,5 1,5 1,5	20 lit.	1500 lit.	400 g 300 g 300 g 300 g 300 g	30 kg 22,5 kg 22,5 kg 22,5 kg 22,5 kg
Škropljenje v času brstenja	A	april		luknjičavost, listna sušica, monilija	BORDOŠKA BROZGA ali BAKRENO APNO 25	1 1	15 lit.	1500 lit.	150 g 150 g	6 kg 15 kg
Prvo škropljenje proti češnjevi muhi	A	maj	Ko se začno plodovi barvati	češnjeva muha in luknjičavost, monilija	PANTAKAN S-25 in ORTHOCIDE	0,4 0,25	15 lit.	1500 lit.	60 g 37,5 g	6 kg 3,75 kg
Drugo škropljenje proti češnjevi muhi	A	maj — junij	14 dni kasneje	češnjeva muha in luknjičavost, monilija	PANTAKAN S-25 in ORTHOCIDE	0,4 0,25	15 lit.	1500 lit.	60 g 37,5 g	6 kg 3,75 kg

5. Ribez

Zimsko škropljenje	A	november — marec	Zimsko mirovanje	jajčeca listnih uši, ameriški kapar	RUMESAN OLJE ali RUMESAN PASTA ali KREOSAN ali DINOSAN ali ŽUTO OLJE	3 2 2 2 2	1500 litrov	45 kg 30 kg 30 kg 30 kg	
Škropljenje tik pred cvetenjem	A	april	Preden se cvetni popki odpro	listna pegavost	BAKRENO APNO 25 ali ORTHOCIDE ali DITHANE	1 0,25 0,3	1000 litrov	10 kg 2,5 kg 3 kg	Ker ni nevarnost ožigov, uporabljamo bakrene pripravke, ki so cenejši.
Škropljenje tik po cvetenju	A	maj	Takoj po cvetenju	listna pegavost, rja in listne in šiškaste uši	BAKRENO APNO 25 ali ORTHOCIDE ali DITAN in PARATION 20 ali DIAZINON 5 ali METASYSTOX ali EKATIN	1 0,25 0,3 0,1 1 0,1 0,1	1000 litrov	10 kg 2,5 kg 3 kg 1 l 10 kg 1 l 1 l	Sistemična sredstva uporabljamo tam, kjer ogroža nasad pajek (Bryobia sp.).
Škropljenje tik po obiranju	A	avgust	Takoj po obiranju	listna pegavost, rja	BAKRENO APNO 25	1	1000 litrov	10 kg	

6. Maline

Zimsko škropljenje	A	novembra do marca	Zimsko mirovanje	razni škodljivci in delno glivične bolezni	RUMESAN PASTA ali RUMESAN OLJE ali KREOSAN ali DINOSAN ali ŽUTO OLJE in BAKRENO APNO	1,5 2 1,5 1,5 1,5 1	2000 litrov	30 kg 40 kg 30 kg 30 kg 30 kg	
Škropljenje v mladice	A	april — marec	Ko so na novo odgnale mladice 20 cm dolge	sušica malin malinova mušica	BAKRENO APNO 25 ali ORTHOCIDE A in LINDAN OLJE ali PANTAKAN E-16,5 ali PANTAKAN S-25	1 0,25 0,2 1 0,4	2000 litrov	20 kg 5 kg 4 l 20 l 8 l	
Škropljenje tik pred cvetenjem	A	april	Pred cvetenjem	sušica malin in malinova mušica malinov hrošč	BAKRENO APNO 25 ali ORTHOCIDE in PANTAKAN E-16,5 ali PANTAKAN S-25 ali LINDAN OLJE	1 0,25 1 0,4 0,2	2000 litrov	20 kg 5 kg 20 l 8 l 4 l	
Škropljenje po cvetenju	A	v drugi polovici maja	Po cvetenju	sušica malin in malinova mušica	DITHANE ali ORTHOCIDE in LINDAN OLJE ali PANTAKAN E-16,5 ali PANTAKAN S-25	0,3 0,25 0,2 1 0,4	2000 litrov	6 kg 5 kg 4 kg 20 l 8 l	

Navedene koncentracije škropiv veljajo za navadne tlačne škropilnice. Pri škropljenju z molekulatorji ali atomizerji ustrezno zvišamo koncentracijo in sicer tolikokrat, kolikokrat je poraba škropiva zmanjšana (navadno 3—5 krat). Pri poljedelskih posevkih nismo navedli koncentracije ampak samo količino škropiva, ki mora priti na 1 hektar površine.

Tabele sestavil: Institut za hmeljarstvo v Žalcu in Km etijski pospeševalni zavod Maribor.

Program zaščitne službe

v okraju Celje za leto 1960

Ze v lanskem letu smo objavili v Hmeljarju program varstvene službe rastlin za kmetijske zadruge in kmetijska gospodarstva. Z intenzivno proizvodnjo sta se namreč delokrog in odgovornost varstvene službe močno povečala, pa smo smatrali, da je tehtno in vsestransko premišljeno planiranje zatiranih akcij v posevkih in nasadih važna naloga kmetijskih zadrug in kmetijskih gospodarstev. Prav lansko leto nam je dokazalo, da je dobra organizacija zaščitne in strojne službe vogelni kamen uspeha v rastlinski proizvodnji v vsaki zadrugi in v vsakem gospodarstvu.

Lani je bila varstvena služba postavljena pred težko praktično preizkušnjo. Večina jo je sicer dobro prestala, vendar imamo še sedaj precej takih primerov, kjer zadruge in gospodarstva niso bila kos lanskotnim zahtevnim nalogam. Leto 1959 je bilo izredno ugodno za razvoj glivičnih bolezni, kar se je tudi prav katastrofalno odražalo na pridelkih. Spomnimo se samo koliko krompirja nam je uničila fitoftora, kakšna je bila kvaliteta sadja, koliko manj smo predelali vina, kolikšen pridelek so nam uničili pleveli. Zaščitna služba je večji del rešila samo tiste pridelke, za katere smo jo v naprej pripravljali, odnosno tiste površine, ki smo jih zajeli v kooperacijsko proizvodnjo. Letos se je kooperacijski način proizvodnje v Savinjski dolini razširil največkrat na vse posevke in nasade, zato je naloga varstvene službe še obširnejša. Iz tega razloga in pa ker je proizvodnja v posameznih predelih celjskega okraja zelo različna, smo sklenili, da letos objavimo popolnejši program varstvene službe za kmetijske zadruge in kmetijska gospodarstva, kot lansko leto in upamo, da bomo na ta način ustregli vsem zadrugam v našem okraju — hmeljarskim in nehmeljarskim. V letošnjem programu bodo našle vse zadruge tiste posevke ali nasade, ki so jih dolžne očuvati pred boleznimi in škodljivci. Upoštevali smo tudi posevke, ki so pri nas redki, toda intenzivni (lan in sladkorna pesa).

Druga posebnost letošnjega programa je v tem, da smo predvideli popolnejše varstvene ukrepe za intenzivnejše nasade in samo najnujnejše za neblagovno proizvodnjo. Poseben poudarek smo torej dali rentabilnosti škropljenja. Tako smo n. pr. vse sadno drevje razdelili v tri skupine. Prvo skupino škropimo po planu A, drugo po planu B in tretjo po planu C. V prvi skupini so intenzivni plantazni nasadi, v katerih pričakujemo najmanj en in pol vagona pridelkov. Samo v takem nasadu namreč je popolna zaščita pred boleznimi in škodljivci ekonomsko upravičena. V skupino B prištevamo vse starejše dobro vzdrževane rodne nasade, pri katerih pričakujemo najmanj vagon pridelka na ha. V skupino C pa štejemo posamezna drevesa in sadovnjake, v katerih ne pričakujemo pridelka. To ekstenzivno vzdrževano drevje je važno, da zavarujemo vsaj pred kaparjem, ki je karantenski škodljivec in smo pred njim dolžni obvarovati sleherno drevo. Če drevje ne prenese niti stroškov škropljenja proti kaparju, je seveda najpametneje, da ga posekamo.

Tudi škropljenje, kot vsak drug agrotehnični ukrep mora biti rentabilno, če naj se uveljavi. Rentabilnost zatirane akcije je odvisna od stroškov škropljenja, škode, ki smo jo preprečili in višine pridelka. Tako se n. pr. mnogi zatiralni ukrepi v neblagovni proizvodnji ne izplačajo, medtem ko postanejo v intenzivnem kmetijstvu ne samo visoko rentabilni, ampak tudi neobhodno potrebni, ker samo z njimi lahko osiguramo velik obratni in investicijski kapital, ki ga intenzivna proizvodnja zahteva.

V program škropljenja smo vnesli predvideni čas, kdaj je potrebno rastlini škropiti, v kakšnem razvojnem stanju se tedaj naha-

jajo, katerega škodljivca bolezen ali plevel zatiramo in pa sredstvo, ki ga uporabljamo. Pri sredstvih je treba vedeti, da imenujemo na prvem mestu vedno tisti pripravek, ki je po našem mnenju za obravnavano škropljenje najprimernejši. Zato pozivamo zadruge, da, če je le mogoče, škode s sredstvom, ki ga prvega predvidevamo.

Poleg sredstva omenjamo tudi koncentracijo. Moramo pa opozoriti, da navajamo koncentracijo le za nasade, medtem ko za poljedelske rastline dajemo samo celokupno uporabo sredstva na hektar. Pri raznih vrstah škroplilnic je poraba vode za škropljenje poljskih posevkov, lahko zelo različna. Tako so na našem področju v rabi škroplilnice, ki porabijo za poljščine od 600 do 1000 litrov na hektar. Zato smatramo, da je pravilnejše dati za poljedelske kulture količino sredstva, ki jo moramo porabiti, kot pa koncentracijo. Če omenjamo namreč samo koncentracijo, bo narsikateri traktorist porabil premalo sredstva in bo tako škropljenje slabo opravljeno. Priporočiti moramo še, da so vse koncentracije sredstev predvidene za tlačne škroplilnice, medtem ko je potrebno za molekulatorje ali atomizirje z ozirom na zmanjšano količino vode koncentracijo temu primerno zvišati.

V program varstvene službe smo vključili vse tiste zatiralne akcije, ki jih navadno izvajamo vsako leto. Škodljivci in bolezni, ki se le redko in v posameznih predelih pojavijo, nismo zajeli v naš plan dela. Če je pri pojavu škodljivcev ali bolezni, ki jih nismo predvideli, potrebno škropiti, bo odločil fitopatolog iz področnega inštituta ali Zavoda za kmetijstvo.

Kot že omenjeno, so roki škropljenja samo okvirni. Pri varstvu rastlin namreč lahko le približno predvidimo čas škropljenja, natančnega voznega reda ni mogoče napraviti. Zato je program varstvene službe le pomoč pri planiranju sredstev in strojev in delovne sile pri škropljenju. Natančen rok pa bodo sami določili po opazovanju ali pa zvedeli po radiu ali dnevnem časopisu od prognostičnega centra, ki nas bo opozarjal na posamezne škodljivce in bolezni in na točnejše roke škropljenja. Zlasti pri škropljenju proti boleznim se moramo točno držati postavljenega termina, sicer uspeha ne bo. Da bo delo prognostičnega centra čim bolj uspešno, je dolžnost vseh zaščitnih referentov po kmetijskih zadrugah in kmetijskih gospodarstvih, da sproti javljajo svoja zapažanja na področne kmetijske zavode.

V programu varstvene službe za leto 1960 smo zajeli naslednje zatiralne akcije po kmetijskih panogah.

1. Hmeljarstvo. Program pri škropljenju hmeljišč se od lanskega leta ni menjal. Vse hmeljne nasade moramo škropiti po planu A, to se pravi, da jih moramo popolnoma očuvati pred boleznimi in škodljivci, kar je seveda razumljivo, saj je hmelj ena najbolj intenzivnih kmetijskih panog, za katerega so potrebna velika obratna in investicijska sredstva. V hmeljiščih predvidevamo pet škropljenj in eno prašenje proti bolhačem. Razen tega moramo planirati tudi zatiranje divjega hmelja, ki ostane prav tako kot do sedaj ena najvažnejših nalog kmetijskih zadrug na hmeljarskem področju.

2. Poljedelstvo. Pri žitih, se razume samo po sebi, da bomo sejali samo razkuženo seme. Ta zatiralni ukrep je tako poceni in pri nas že splošno razširjen, pa menimo, da nerazkuženega semena sploh ne bi smeli več sejati. Vsa količaja bolj zapleveljena žitna polja bomo zlasti na kmetijskih gospodarstvih in na poljih, ki so zasajena z italijansko pšenico, škropili s hormonskimi pri-

pravki proti širokolistnim plevelom. Lani je ta agrotehnični ukrep marsikje po nepotrebnem odpadel, kar se je zlasti v tako deževnem letu, kot je bilo lansko, precej poznalo. Letos bo potrebno bolj paziti, da bomo zatiranje plevelov s škropljenjem, kjer je to mogoče, bolj dosledno izvajali.

Posebno pozornost bomo letos posvetili koruzi, ki se uvršča tudi pri nas — pri vsestranskem pospeševanju živinoreje — med najvažnejše posevke. Če bomo hoteli prehraniti namreč toliko živine, kolikor nam nalaga plan tudi v hmeljarskem okolišu, bo potrebno pridelati mnogo več hrane na njivskih površinah kot do sedaj, pri tem pa računamo v glavnem na silažno koruzo. Da bo pridelek koruze res zadovoljiv, bomo sejali samo razkuženo seme in škropili koruzna polja s simazinom, novim pripravkom za uničevanje plevela.

V programu škropljenja smo vključili tudi lan, čeprav je pri nas le malo zadrug, kjer goje to industrijsko rastlino. Za lan predvidevamo razkuževanje semena in prašenje proti bolhačem. Marsikje bo potrebno škropiti lanena polja tudi s hormonskimi pripravki proti plevelom. Vendar smatramo, da naj o potrebnostih zatiranja plevelov s škropljenjem odloči v vsakem primeru strokovnjak za varstvo rastlin. Lan je namreč za herbicide bolj občutljiv kot žita in imamo zato pri škropljenju proti plevelom več pomislekov.

V letošnjem letu posebno opozarjamo na uničevanje predenice v detljah. Smatramo, da je naloga zaščitnega referenta v vsaki zadrugi, preden predenica cvete — posebej bo na pravi čas opozoril zadruge še Inštitut za hmeljarstvo — da bo pregledal, če so vsi proizvajalci uničili predenico.

Veliko več pozornosti kot lansko leto bomo morali posvetiti zatiralnim akcijam v krompirištih. Tudi krompirjeve njive smo razdelili v tri skupine. V skupino A prištevamo semenski krompir, v skupino B blagovno proizvodnjo krompirja, posebno še kooperacijsko, v skupino C pa vsa ostala krompirišča. Semenski krompir bomo morali zavarovati pred koloradskim hroščem, pred fitoftoro in pred virusnimi obolenji.

Predvideli smo 2 do 4 škropljenja proti fitoftori, dvoje škropljenj proti koloradskemu hrošču in škropljenje z DNOC pripravki v juliju, da bi uničili krompirjevo, preden se masovneje pojavijo na njej sive breskove uši, ki so glavni prenašalci virusnih obolenj.

Ker se krompirjeva plesen širi lahko na velike daljave, bo potrebno v izrazito krompirjevih rajišnih škopiti vsa krompirišča s fungicidi. Tako bodo morali vsi proizvajalci v predelih, ki so važni za proizvodnjo krompirja, škropiti po planu B. Enako bo potrebno škropiti tudi vsa krompirišča v kooperaciji v predelih, za katere proizvodnja krompirja sicer ni značilna. Pred koloradskim hroščem — karantenskim škodljivcem — pa smo dolžni očuvati sleherni nasad krompirja.

V naš program smo vključili tudi sladkorno peso, čeprav je pri nas malo zadrug, kjer bi jo sadili. Razen razkuževanja semena smo predvideli še prašenje proti bolhačem, dvoje škropljenj s sistemskimi sredstvi proti ušem in dvoje ali troje škropljenj proti listni pegavosti.

3. Sadjarstvo. Posebno obširno obravnavamo program zatiranih akcij v sadovnjakih. Sadjarstvo je v Sloveniji poleg živinoreje najvažnejša kmetijska panoga, kateri pa smo dosedaj posvečali premalo pozornosti. Predpogoj za intenziviranje sadjarske proizvodnje, je brez dvoma boljše varstvo pred boleznimi in škodljivci v sadovnjakih kot smo ga poznali dosedaj.

Rodne nasade jablan in hrušk smo razdelili kot že omenjeno v 3 skupine. Plan A zahteva 9 do 10 poletnih in zimsko škropljenje. Po njem škropimo intenzivne sodne plantaže. Plan B (6 do 7 poletnih škropljenj) izvajamo v rodni, dobro vzdrževanih kmečkih nasadih. Po planu C škropimo vse preostalo sadno drevje. Namen tega škropljenja je le uničevanje ameriškega kaparja.

Posebno pozornost bo treba posvetiti varstvu mladih plantažnih nasadov. Zavedati se moramo, da je uspeh v novih sadnih plantažah v veliki meri odvisen od doslednega zatiranja boleznih in škodljivcev na mladem drevju.

V zimi pred saditvijo predvidevamo škropljenje z endrinom proti voluharju. Ta varstveni ukrep je obvezen povsod, kjer se nahaja omenjeni škodljivec. Koliko nasadov nam je že propadlo, samo zato, ker nismo pravočasno mislili na zatiranje voluharja. Druga važna naloga v mladih nasadih je zatiranje listnih uš in istočasno škrlupa. Dosti-

krat so prav listne uši vzrok pozne rodosti mladih nasadov.

Za breskove nasade smo predvideli trije zimskih in dvoje poletnih škropljenj. Z njimi skušamo zatreti kodravost, pepelasto plesen, luknjičavost in listne uši, če je potrebno pa tudi rdečega pajka.

V program varstvene službe smo vključili tudi nasade sliv in češpelj, čeprav so pri nas razen v nekaterih kozjanskih zadrugah redki. Pozimi moramo škropiti vse slive in češplje proti kaparju. Dvoje pomladanskih in dvoje poletnih škropljenj proti luknjičavosti, rožičavosti, moniliji, rdečemu pajku, češpljevi grizlici in češpljevemu zavijaču pa izvajamo samo v urejenih rodni nasadih.

Češnjevi nasadi so pri nas sila redki. Zanje smo predvideli zimsko škropljenje in troje škropljenj v času vegetacije in to proti luknjičavosti in proti češnjevi muhi.

Nasadi ribeza so vedno pogostejši v naših zadrugah. Lansko leto jih je marsikje precej

ogrožala listna pegavost. Letos bomo morali biti pri škropljenju ribeza doslednejši. Za ribezove nasade predvidevamo zimsko škropljenje (ameriški kapar in jajčeca uši) in troje škropljenj v času vegetacije proti listni pegavosti in ušem.

Za malinove nasade smo planirali štiri škropljenja: zimsko in troje letnih proti sušici in malinovi mušici.

4. Vinogradništvo v našem okraju ni važna kmetijska panoga. Vendar pa je nekaj zadrug, ki imajo precej vinogradov. V vinogradih škrpe in praše navadno proizvajalci sami, ker zaradi večinoma strmih leg ni mogoče uporabljati večjih škroplilnic.

Vsa škropljenja v vinogradih bomo izvajali po napovedih prognostične službe. Predpostavljamo pa, da bo potrebno po aprilu škropiti proti akarinozi, nato od maja do julija štirikrat proti peronospori, oidiju in grozdnem sukaču in navadno še enkrat pršiti proti oidiju.

Letos bomo proti plevelu škropili tudi koruzna polja

Tudi v hmeljarskem okolišu bo treba dvigniti število in kakovost živine. Ker je preiskrba hmeljišč s humuznimi gnojili eden najvažnejših in najbolj perečih problemov v hmeljarski proizvodnji, se po kooperacijski pogodbi obvezuje hmeljarja, da redi za svojo obdelavno površino in še posebej za površino pod hmeljem zadostno število živine. Seveda postaja tako pereče vprašanje krme. Potrebno bo torej ne samo izdatno gnojiti travnike, ampak tudi na njivskih površinah pridelati več krme kot doslej. V prizadevanju za čim večji pridelek krme računamo v prvi vrsti na silažno koruzo in tako bomo sejali že letos, posebno pa v prihodnje več koruze kot doslej.

Dosedaj smo na koruznih poljih izvajali le malo varstvenih ukrepov proti boleznim in škodljivcem in še te navadno mehanično. Tako smo tu in tam uničevali bulasto snet z odstranjevanjem in sežiganjem obolelih storžev. Da se nam ne bi preveč razmnožila prosena večša, smo pazili na to, da je bila spomladi koruznica pravočasno pokrmljena ali sežgana (do konca aprila) oziroma, da so bili koruzni štrclji pravočasno zaorani.

Na proseno večšo bi morali biti posebno pozorni, zlasti v hmeljarskem področju, kajti ona utesne tudi na hmelju narediti precej škode. Gosenice prosene večše žive tudi v hmeljnih trtah in če se pojavijo v velikem številu, tako ovirajo dovod hrane, da začne rastlina občutno slabeti. V posameznih trtah smo tu in tam našli tudi do 20 in več gosenic. Listje na močno ogroženih hmeljiščih je svetle barve, storžki pa se zavoljo pomanjkanja hrane ne morejo zapreti. Gosenice druge generacije pa nam delajo škodo na storžkih. Zažro se v storžkovo vreteno in vrtajo proti peclju. Vsi listi na izvotlenem delu vretenca porjave, tako je storžek navadno na spodnji polovici rjav. Pri obiranju moramo poškodovane storžke odstranjevati, sicer kvarijo kvaliteto, čeprav niso številni.

Sedaj, ko bodo s koruzo zasajene večje površine, bo potrebno posebno paziti, da ne bodo ostali na njivi dlje, kot do aprila ostanki koruze ali hmelja, v katerih lahko prezimi gosonica.

Kemičnih sredstev navadno v koruzi nismo uporabljali. Sedaj pa smo dobili na tržišču nove pripravke za varstvo koruze pred boleznimi, škodljivci in pleveli, ki nam bodo olajšali pridelovanje in povečali pridelek.

Prvi zatiralni ukrep, ki ga nikakor ne kaže opustiti, niti pri silažni koruzi, pa tudi ne pri koruzi za zrnje, je razkuževanje semen. Za razkuževanje koruznega semen uporablamo kombinirano sredstvo **Cerelin**, ki vsebuje živosrebrn in lindanski pripravek.

S semenom se pri koruzi sicer ne prenašajo nevarne bolezni, pač pa je zrnje v zemlji

podvrženo gnitju, ki utesne biti posebno nevarno v dežnih in hladnih pomladih. Koruzno seme vzkali šele tedaj, ko je temperatura v zemlji najmanj 9°C. Če mora zrnje v zemlji dalj časa čakati na potrebno toploto, zgine precej semena, setev je prerodka in ne more dati zadovoljivega pridelka. Koruzno seme pa v zemlji ni podvrženo samo gnitju, ampak ga včasih poškodujejo tudi strune. Zgodi se, da tako nagrizejo zrnje, da ne more več vzkaliti. Proti gnitju in proti poškodbam, ki jih povzročajo strune ali tudi ogoci, seme razkužimo in zavarujemo proti škodljivcem s **Cerelinom** (200 gr na 100 kg semen). S tem bodo dosegli enakomernejšo in gostejšo kalitev. Rastline bodo zdrave in krepko razvite.

Koruzo bomo lahko bolj rano sejali in tako razširili čas setve in si lažje pravilno razdelili delo spomladi.

Razkuževanje koruznega semen je zelo poceni, prinese pa nam navadno velike koristi.

V predelih, kjer nam vrane pogosto delajo škodo na koruznih posevkih, bomo istočasno, ko razkužujemo seme z njim, pomešali tudi **morkit** (200 g na 100 kg), sredstvo za odganjanje vran. Če ob razkuževanju semen nismo mislili na vrane, pozneje pa ugotovimo, da nam delajo škodo, vzamemo še nekaj koruze, jo poparimo, da ne kalijo, zmešamo z morkitom in potresemo po njivi.

Zelo važno za velik pridelek koruze, bodisi silažne ali za zrnje, je pravočasna pletev, kar pa je posebno na večjih gospodarstvih vedno kočljivo vprašanje. Okopavanje in pletev koruze pade namreč v čas, ko je potrebno opraviti celo vrsto važnih, včasih časovno točno določenih del (košnja, škropljenje sadovnjakov, hmeljišč, krompirišč in podobno).

Za zatiranje plevela v koruznih posevkih bomo letos uporabljali nov herbicid **simazin**, ki se je v koruzi sijajno obnesel.

Simazin sprejemajo rastline — za razliko od večine ostalih herbicidov — preko korenin in ne preko listja. V rastlini preprečuje tvorbo škroba in tako rastlina v nekaj dneh propade. Simazin pa ni nevaren za koruzo, ki ga v sebi razkroji v neškodljive spojine. Pokazalo se je celo, da simazin stimulatивно vpliva na njen razvoj.

S simazinom škropimo koruzna polja takoj ob ali po setvi. Najhitrejši in najboljši učinek simazina bomo dosegli, če bo vplival na plevel tik ob kalitvi. Uspeh škropljenja bo tem boljši, čim bolj deževna bo pomlad. Ker pride v rastlino preko korenin je najbolj učinkovit v mokrih tleh za razliko od večine ostalih herbicidov, ki zahtevajo ob škropljenju suho vreme. Hitrejša in boljše deluje simazin na lahkih tleh, medtem ko na težkih zemljah uporabljamo večje količine sredstva, da bi dosegli enak uspeh. Najbolj počasno in naj-

slabše delovanje kaže simazin na zelo humuznih zemljiščih. To je razumljivo, če upoštevamo, da je simazin v vodi netopen in se zavoljo tega težko izpira, pač pa se v težkih tleh zlasti v humusu absorbira. Na lahkih zemljah bomo za uničevanje enoletnih plevelov uporabljali 3 kg simazina na hektar, na težjih zemljah pa po 5. Če hočemo uničiti trdnovratnejše plevela, kot je na primer pirnica, vzamemo 10 kg simazina na hektar. Proti pernici je zelo priporočljivo škropiti že v jeseni, da spravi obilna zimsko vlaga sredstvo čim globlje v zemljo.

Seveda škropimo lahko le take koruzne njive, kjer ni podsevkov (buč, fižola). Škropiti moramo temeljito z zadostno količino vode, to je najmanj 1000 litrov na hektar.

Koruzo je najbolje škropiti s simazinom takoj po setvi. Če pa tedaj iz katerega koli vzroka škropljenje nismo opravili, lahko uporabimo simazin tudi kasneje, ko je plevel že vzklil. Seveda bomo morali v tem primeru nekoliko delj čakati na uspeh, včasih tudi nekaj tednov, kar je odvisno od vremena in od vrste tal.

Pri uporabi simazina na koruznih poljih moramo zelo paziti tudi na kolobar. Simazin vpliva namreč na večino rastlin — enokaličnic in dvokaličnic — dalj časa po škropljenju, kajti kot že omenjeno se zaradi svoje netopnosti težko izpira. Zavoljo tega ne smemo na njivah, kjer smo spomladi škropili z 10 kg simazina na hektar v jeseni sejati ničesar, niti ozimnih žit niti repice. Tudi prihodnje pomlad je najbolje, če tako škropljene njive zasejemo zopet s koruzo. Mimogrede naj omenim, da bo delovanje simazina tudi v drugem letu dovolj učinkovito, da ne bodo koruzne njive, čeprav jih nismo ponovno škropili, močno zapleveljene. Razen koruze, bi na njivah, kjer smo prejšnjo pomlad uporabljali velike doze škropiva lahko sejali tudi krompir ali grah, špinačo, korenje, čebulo, to je rastline, ki so na simazin manj občutljive. V jeseni drugega leta po škropljenju z 10 kg simazina pa lahko sejemo brez omejitev.

Kjer uporabljamo za uničevanje plevela običajne doze simazina, to je 3—5 kg, v jeseni lahko sejemo ozimno žito ali repico.

Za uporabo simazina se bomo torej rešili nadležnega dela v koruzi, to je pravočasnega uničevanja plevela. Iz prakse vemo, kako prav nepravočasno odstranjen plevel negativno vpliva na pridelek koruze. Mnenja smo, da nam bo ta kemični način zatiranja plevela v koruzi pomagal k boljši razdelitvi dela v maju in juniju, ko je zelo važno, da košnjo razna škropljenja in okopavanja pravočasno opravimo.

Ing. Miljeva Kač, vodja oddelka za varstvo rastlin pri Inštitutu za hmeljarstvo v Zalcu

Hmelj ne more nič za to

Bilo je proti koncu poletja.

S polja so pospravljali zadnjo pšenico. Ves teden so bili dnevi soparni, samo ponoči je prišel veter iz gozdov in hmeljišč z bogatimi dišavami vseh vrst.

Vas Krečan so z vseh strani obkrožala hmeljišča kakor obrambni zidovi trdnjave, kakor vetrobran in zategadelj je bila avgustovska vročina v vasi toliko hujša, kakor na odprtem polju.

Ko je prišla k Patkovim v sosednji vasi mlajša hči hmeljarskega mojstra Jiřina Voračka iz Kračan, da bi vprašala, če bo prišel Patka zagotovo na svatbo, ji je Patka pritrdil in zagotovil, da bo prišel, čeprav bi sekire padale z neba.

»Seveda, da bi izpustil tako priložnost!« — mu je rekla žena s precejšnjo zavistjo, ko je Jiřina odšla.

»To bo spet morje piva. Samo pazi, da se v njem ne utopiš.«

»Dobro veš, da Voraček mozi starejšo hči in če ne bi šel, mi tega do groba ne bi oprostil. A glede utapljanja ti povem, da se bom vrnil suh«, se je smejal Patka.

Svatba je bila vesela, plesali so, jedli in pili, čas je tekel kakor voda. Voraček je nalašč posadil poleg Patka postavno in zajetno Micko Vondrakovic iz sosednje vasi, ki so zanj vedeli, da je zelo gibčna in družabna. Kakor v jedači tako v pijači se je kosala z moškimi, plesala je z zagonom in čim bolj je bila družba razpoložena, tem bolje se je Patka počutil ob Micki. Posebno sta se skladala pri plesu. Na ženin opomin je popolnoma pozabil.

»Če se skladava pri plesu, se morava tudi pri pitju« ji je dejal Patka, ko jo je peljal k mizi v odličnem razpoloženju.

»Dobro veš, da se s teboj ne morem meriti« je dejala Micka.

»Pa bom poskusila.«

Tako se je začelo tekmovanje, ki je končalo s hudimi posledicami. Pozno v noči so se sva tje začeli razhajati in med zadnjimi sta bila Patka in Micka, ki sta se namerila skupaj proti domu.

»Upam, da si kavalir, Patka, in me pospremiš?« — je rekla Micka, ko sta se znašla v temi. Privla se je k njemu in ga trdno držala za roko.

»Razumljivo, samo pot mi moraš pokazati, kajti k vam v temi ne bi zadel«, je odgovoril Patka; pa sta šla.

Dokler sta hodila skozi vas, je Janez vodil sam, ampak ko je Micka zavila na steze med polja mimo hmeljišč, ki so bila kakor grozeč črn zid, se je Patki zdelo, da noče biti ne konca ne kraja poti.

K temu je začelo še deževati.

Hodila sta po stezah, ki jih Patka ni poznal, ko je Micka dejala:

»Torej, na svidenje, zdaj bom že sama našla domov« in izginita v temo.

Patka je bil sam v tujem kraju, a v glavi se mu je še vrtelo od zadnjih zdravic.

»Kam?«

Oziral se je naokrog, a za smer se ni mogel odločiti. Na obzorju so bili grozeči črni oblaki, okoli njega pa je bilo vse tiho.

Patka je čutil utrujenost po preokropani noči in na slepo je odšel tja, koder sta prišla z Micko.

Nenadoma se je znašel v visoki goščavi. Kamor je stopil, povsod samo jarek; ostri listi hmelja so ga rezali v obraz in mu praskali dlani.

Tedaj se mu je posvetilo, da je v nekem tujem hmeljišču in da tava v krogu.

Prizadeval si je, da bi prišel na cesto.

Zaman.

Bolj ko se je trudil, da bi se izkobil, bolj se je izgubljal v zelenem morju. Utrujenost in čezmerno zaužiti alkohol sta ga uspavala.

V dremavici si je dejal, da bo malo počil, medtem se bo itak zdanilo, pa bo že našel pot domov.

Vsedel se je na tla, se oprl na hmeljevko in zaspal.

Kaj pa je to?

Vstal je, toda z nekakšne trde klopi, stresel se je od mraza, vtem pa je začutil zraven sčbe toplo človeško telo.

»No, gotovo si premražen revež! Pojdi zaplesat, da se ogreješ«, mu pravi oseba, a Patka ve, da je to Micka.

Vstati hoče, pa ne more, neke roke ga vlečejo k tlom.

Pogleda na stran in zagleda očitajoče oči svoje žene. Gleda jo in se niti ne čudi, da ima obleko iz hmeljevine.

Tudi Micka ima na glavi venec iz hmelja in sam je ves zavrt v hmelj.

»Šmenta, kaj je to?«

Ozre se okoli, vidi, da se vrti v kolu, med samimi spakami, ki so mu čisto podobne.

Oglasi se piščal in nekdo spregovori:

»Pravijo nam veseljaki, prijatelji, pivu se pravi presna hmeljica, vendar hmelj ni kriv, če je po pivu dobra volja. Hmelj ne vsebuje alkohola, ampak ljudi po pivu razganja. Zato predlagam, da se hmelju na čast pošteno nahmeljimo.«

Govornik je odgrnil zaveso, pred rajajočimi je bila ogromna kad. Vsi so se zgrnili okrog kadi, naš Patka je bil prvi.

Kad je bila polna piva, penilo se je in vrelo kar čez rob. S pivom iz kadi so se krepčali sva tje in med njimi je zagledal tudi svojo ženo. Prišla se je do njega in — ker je stal na robu kadi, ga je porinila v penečo se rumenkasto tekočino.

V obupu je začel plavati, toda videti je bilo, da je v jezeru brez brega.

Hotel je zaklicati na pomoč, toda pivo ga je zalilo in počasi se je začel potapljati v penečo se tekočino. Iz grla se mu je iztrgal krik...

Takrat je Patka ugotovil, da se je kopal v kadi s kuprikolom, ki je bil pripravljen za škropljenje hmelja.

Nad njim je stala Micka z nekimi ženskami, ki so se od srca smejale.

Bilo je že jutro.

Sle so na delo.

»Utapljal sem se v pivu, dekleta«, je dejal prebujeni Patka.

»Pokažite mi pot domov. Žena mi je dejala, naj se na svatbi utopim. No, to bi se mi kmalu zgodilo tu v hmeljišču. Vendar vam rečem, hmelj ni kriv, pač pa alkohol.«

In potem so Patka odpeljali na cesto, ki je držala do njegovega doma...

Češko spisal: J. Loskot
Prevedel: Edo Gaberšek

pinus

TOVARNA KEMIČNIH IZDELKOV

RAČE PRI MARIBORU

IZDELUJE SREDSTVA ZA UNIČEVANJE ŠKODLJIVCEV
HME LJARJI, SADJARJI, VINOGRADNIKI IN POLJEDELCI!
UPORABLJAJTE SREDSTVA ZNAMKE »PINUS«,
KI VAM JAMČIJO USPEH!

